

Managementsamenvatting KRW-Verkenneranalyse Tovensche Beek

In 2027 moet aan de eisen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) worden voldaan. Dat betekent dat de maatregelen die helpen bij het bereiken van een goede chemische en ecologische toestand van het water moeten zijn uitgevoerd. De toestand van het water en de geplande maatregelen worden vastgelegd in een Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP) en onderliggende regionale plannen (zoals het WBP). Deze plannen worden elke 6 jaar opgesteld. Het volgende plan gaat over de periode 2022-2027. In de watersysteemanalyse (Rost et al. 2020b) zijn de geplande maatregelen en het bijbehorende doelbereik voor het hele beheergebied van Waterschap Aa en Maas doorgerekend. In 2027 wordt vervolgens de balans opgemaakt en bekeken in hoeverre de (technisch aangepaste) doelen zijn gerealiseerd. In een aantal gevallen zullen doelen mogelijk later worden bereikt door het na-ijlen van de effecten van maatregelen die tot eind 2027 worden genomen.

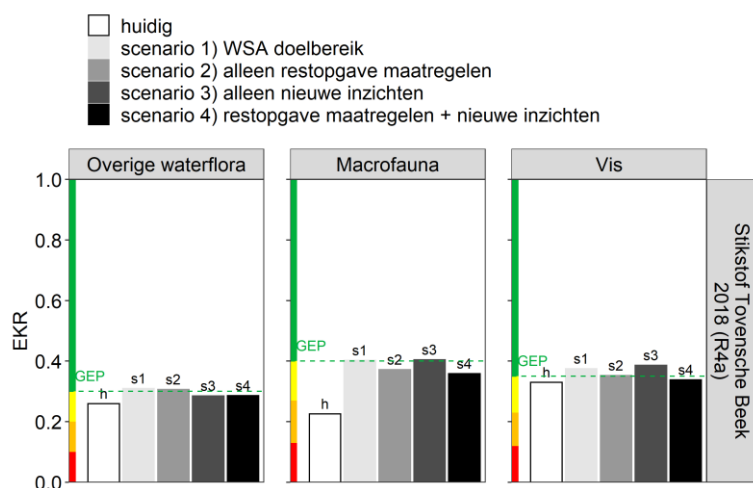
Wijziging huidige situatie en restopgave maatregelen

In de watersysteemanalyse (Rost, 2020b) zijn de geplande maatregelen doorgerekend zoals deze beschreven stonden in het projectplan Waterwet. In een interne memo zijn enkele aandachtspunten vastgesteld voor het projectplan (Brugmans, 2020). Hierdoor zijn de plannen voor de Tovensche Beek gewijzigd ten opzichte van de plannen zoals doorgerekend in de watersysteemanalyse. Zo vervalt de vismigratiedoelstelling vanwege onoplosbare droogval en worden er netto twee stuwen bijgezet. Dit gewijzigde maatregelpakket wordt de restopgave maatregelen genoemd.

Daarnaast zijn er ook nieuwe inzichten verkregen voor enkele stuurvariabelen in de huidige situatie. De debietfluctuaties en maai-intensiteit zijn in werkelijkheid hoger dan ingeschat tijdens de watersysteemanalyse, terwijl de mate van opstuwing na het beekherstel van 2016 lager is dan destijds ingeschat. Met deze vernieuwde inzichten is het doelbereik voor de Tovensche Beek opnieuw bepaald met de KRW-verkenner (rekenmodel), waarbij de achterliggende methode hetzelfde is als toegepast bij de watersysteemanalyse.

Resultaten

Uit de KRW-Verkenneranalyse blijkt dat de doelen voor overige waterflora en vis nog steeds gehaald worden met het nieuwe uitgangspunt, maar dat macrofauna het doel waarschijnlijk niet zal halen.

Het doelbereikfiguur voor de Tovensche Beek met de huidige situatie 2018 (witte balk) voor de gemeten EKR van de periode 2015-2018 en de berekende EKR van de vier scenario's (zie kader).

Scenario's

- Huidig, is de huidige situatie 2018 inclusief update van debietfluctuatie, beschaduwing, opstuwing en maaibeheer als uitgangspunt waarbij de stikstofconcentratie van de huidige situatie op norm gezet is
- Scenario 1, WSA doelbereik, is het scenario wat in de watersysteemanalyse is gebruikt om de huidige doelen mee te bepalen.
- Scenario 2, alleen restopgave maatregelen, omvat de maatregelen die nog gepland staan voor de Tovensche Beek. Hierin is het beschaduwingspercentage concreet gemaakt, worden er netto 2 stuwen bijgezet en vervalt de opgave voor vispasseerbaarheid.
- Scenario 3, alleen nieuwe inzichten, bevat aanpassingen aan stuurvariabelen op basis van nieuwe inzichten. Het verstuwingspercentage na beekherstel bleek namelijk lager te zijn dan ingeschat en de debietfluctuatie en maai-intensiteit zijn in werkelijkheid hoger dan in de watersysteemanalyse gehanteerd.
- Scenario 4 is het uitgangspunt voor de nieuwe doelbereikanalyse. Het omvat de combinatie van de nieuwe inzichten en de restopgave maatregelen.

Aanpassen van doel (GEP) of type aanpassing

Het doelgat voor macrofauna kan opgelost worden met een kleine technische doel aanpassing naar beneden van 0.05 EKR (Ecologische Kwaliteitsratio) naar 0.35. Daarvoor moet er een bestuurlijk besluit genomen worden. Het verschil is echter klein genoeg om overbrugd te worden door de geplande maatregelen met een positieve invloed op macrofauna iets uit te breiden. Zo helpen een verdere vermindering van de maai-intensiteit of het realiseren van een hogere mate van beschaduwing ook bij het halen van volledig doelbereik.

De structurele droogval is het grootste knelpunt wat speelt in de Tovensche Beek. Droogval van de Tovensche Beek bedraagt enkele maanden tot 7-8 maanden in echt droge jaren (Riemersma, 2021). Dit is ook zichtbaar in de biologische kwaliteit voor vis, waarvoor een EKR van 0 is bepaald in 2020. Daarbij komt dat de stuwen niet vispasseerbaar gemaakt kunnen worden omdat de stroomsnelheid te laag is. Op basis daarvan kan overwogen worden het doel voor vis in zijn geheel te laten vervallen.

Het is niet mogelijk om de huidige droogval significant terug te dringen. Daarom kan in de volgende doelactualisatie een hertypering naar het KRW-type R3, droogvallende bovenloop op zand, een mogelijkheid zijn om nogmaals te onderzoeken. Dit kan zorgen voor een beter passende beoordeling.